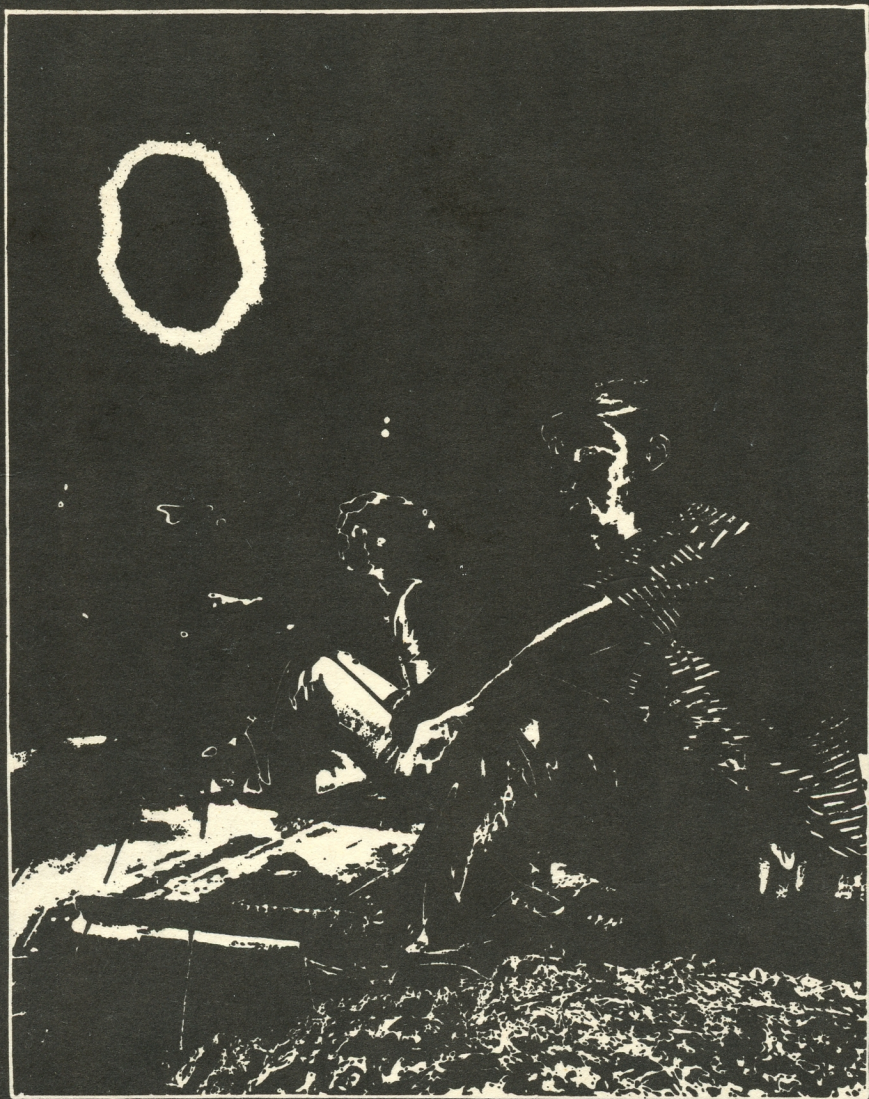




**jubilejní XX. festival
ASUT BECHYNĚ 1991**



ALMANACH

ASUT BECHYNĚ 1991

*** divadelní a slovesné obory**



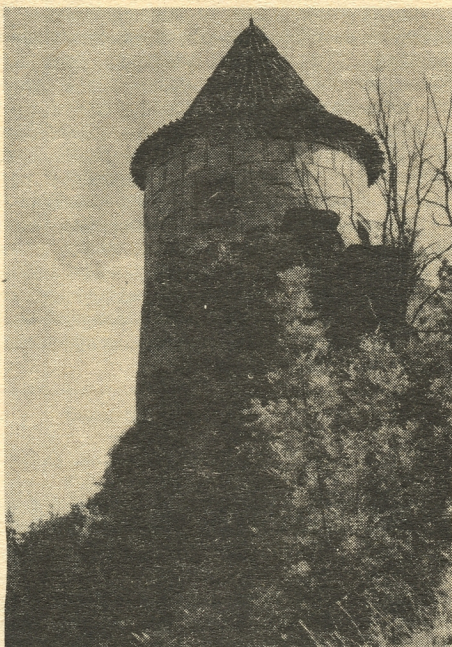
OKÉNKO DO HISTORIE MALEBNÉHO MĚSTA NAD LUŽNICÍ

Malebné městečko Bechyně, citlivě zasazené do půvabné a romantické jihočeské krajiny, patří k těm vzácným místům, které pro jejich nepříliš velkou rozlohu návštěvník snadno zrakem přehlédne, avšak nikdy na ně nezapomene. Věčné návraty do těchto míst jsou údělem všech, kdož je měli někdy možnost poznat, i nevšední krásu okolní přírody ozdobené tokem romantické řeky Lužnice, která je stále ještě považována za jednu z našich nejkrásnějších řek, a právem je nazývána rájem vodáků.

První zprávy o kamenném hradu na bechyňském ostrohu sahají do období vlády Přemysla Otakara II. v druhé polovině 13. století. Město samé však bylo založeno Janem Lucemburským až v období let 1323 - 1327. Největšího rozmachu doznalo město po roce 1569, kdy jej získal a zvelebil poslední z rodu Rožmberků Petr Vok. Z té doby pocházejí také první zprávy o keramické výrobě, která později město velice proslavila a patří k jeho ozdobě i dnes, kdy v městě pracuje několik keramických závodů a provozoven šířících jeho dobré jméno nejen v celé republice, ale i za hranicemi naší vlasti. Rozvoj keramické výroby si vynutil v roce 1884 založení Státní odborné školy keramické, která zůstává až do dnešních dnů věrna své tradici výchovy dovedných odborníků.

Slavné stránky do historie města vepsaly i zdejší prameny minerálních vod, které se staly základem postupného rozvoje úspěšného lázeňství. První zprávy o jejich léčebném využívání pocházejí z první poloviny 17. století. V současné době poskytuje bechyňské lázně léčebnou péči více než třem tisícům pacientů ročně se zaměřením hlavně na léčení poruch pohybového ústrojí, páteře apod. Rozmach lázeňství výrazněji přispěl k formování charakteru města, k úpravě jeho vzhledu, zlepšování životního prostředí i k navození harmonické rovnováhy v jeho celkové výstavbě a ekologii.

Dnešní Bechyně s více než 6 000 obyvateli se prosazuje jako moderní městečko s textilní výrobou, keramikou, lázeňstvím, zemědělstvím i bohatým turistickým ruchem v letním období. Město láká návštěvníky svým pů-



vabem, historickými památkami i některými vskutku kuriozními díly. K nim patří např. první elektrifikovaná jednokolejná železniční dráha na území bývalého Rakousko-Uherska. Železniční trať v délce více než 24 km, pro - jektovaná slavným Ing. Frant. Křížkem, vede z Tábora do Bechyně a svůj provoz zahájila již v červnu 1903. Svému účelu slouží i dnes, a těší se právem neobyčejnému zájmu všech návštěvníků bechyňska.

Další kuriozitou je železobetonový jednoobloukový most přes řeku Lužnici, pro svůj neobyčejný půvab nazývaný "bechyňskou duhou". Most projektoval Ing. Eduard Viktora. Jeho vznešený oblouk se klene do výše 52 m ode dna řeky a v délce 225 m spojuje oba břehy Lužnice. Zvláštností není jenom smělá stavba, která byla tehdy nejvyšší železobetonovou konstrukcí v republice, ale především kvalita a tempo jeho výstavby. 400 dělníků jej postavilo za pouhé 2 roky a v říjnu 1928 předalo k užívání. Most nejen dodnes spolehlivě plní své poslání, ale stal se nádhernou dominantou města, jeho chloubou a pýchou.

Občané Bechyně, kterým rozhodně nechybí pocity oprávněného patriotismu, se snaží o další rozkvět města a vytváření předpokladů jeho dalšího rozvoje, o stále zlepšování kulturního života a vyvíjejí systematickou péči o tvorbu novodobých kulturních tradic. Celoarmádní festival divadelního a slovesného umění zaujímá v tomto úsilí přední místo. Patří k nejvýznamnějším kulturním akcím a má dnes již v životě města Bechyně svoje domovské právo.

PhDr. Karel MASTNÝ

POZDRAV K JUBILEU

Již 20 let hází pomyslný rybář bájně sítě do romantické jihočeské Lužnice pod bechyňským mostem aby zde lovil vzácné perly amatérského umění z náruče armádní Thálie. Budiž mu přiznán fakt, že ani jediný rok neodešel od řeky s prázdnou sítí jak se to, žel, často stává většině trpělivých a vděčných rybářů. Tudíž již dvacet let přidávají nadšení ochotníci vojenských divadelních souborů, kolektivů malých divadelních forem, zábavných skupin, ale i vyznavači uměleckého přednesu jednotlivé perly do ušlechtilého náhrdelníku, který dnes zdobí město Bechyně - tu dámu nad Lužnicí a současně obohacuje šperkovnici našich vojenských kulturních tradic. Nedělají to jistě jen pro pomyslný mýtus nějaké formální soutěživosti, ale ze samé podstaty svých estetických potřeb, které často až v přímé konfrontaci s drsným vojenským životem propukají jako nutná forma kompenzace a touha po životní rovnováze. Poezie vždy nacházela v srdcích vojáků úrodné zázemí a dramatická tvorba je u všech generací mladých lidí oblíbeným prostředkem k vyjádření jejich postojů k celospolečenským problémům. Každoročně nacházejí v oborech slovesného a dramatického umění stovky i tisíce příslušníků armády v Bechyni prostor k umělecké seberealizaci.

Spontánní nadšení těchto vyznavačů dramatického umění postupně psalo první stránky do kulturní historie naší armády, a Armádní soutěž umělecké tvořivosti jim v tomto snažení vždy byla vhodným prostředkem a dobrým pomocníkem.

KDYŽ SI JEŠTĚ PROFESIONÁLOVÉ S AMATÉRY PODÁVALI RUCE

Počátky divadelního snažení v naší armádě v poválečném období je třeba hledat v činnosti Bagárova Frontového divadla z období Slovenského národního povstání v roce 1944. Velký impuls k rozvoji divadelní aktivity v armádě vycházel v padesátých letech i z činnosti tehdejších vojenských profesionálních divadel v Praze na Vinohradech a v Martině. Mnoho předních umělců, z nichž uvádím alespoň režiséry Jana Škodu, Aleše Podhorského, ěerce Vlastimila Fišara a Vlastu Chramostovou, pozdější televizní režisérku Evu Marii Bergerovou a další, se osobně podíleli na pomoci vojenským ochotnickým souborům. Z tohoto úsilí vznikl v armádě ne jeden dobrý amatérský kolektiv, například Stráž míru při Posádkovém domě armády v Plzni pod vedením kpt. Oldřicha Janoty. Od r. 1951 po několik let dobře reprezentoval naši armádu na celostátní přehlídce ochotnického divadla Jiráskův Hronov. Tento soubor nejen svým příkladem, ale i přímou osobní pomocí podporoval vznik nových vojenských divadel a uměleckou činnost obohacoval každodenní kulturní život v útvech. V jeho existenci i úspěšné činnosti lze právem spatřovat počátky amatérského divadla v naší armádě v poválečném období. Dnes již nelze autenticky dokumentovat všechny jeho další úspěchy, ani plodnou činnost podobných kolektivů na významných armádních soutěžích a přehlídkách, neboť byly až do roku 1972 organizovány jen nahodile, na různých místech a bez systematického dokumentování jejich programů a výsledků. Snad právě proto stále více sílily v armádě snahy po vzájemné divadelní konfrontaci. Vojenské ochotnické soubory potřebovaly svůj "malý Jiráskův Hronov", a toho se jim dostalo až vznikem celoarmádního festivalu v Bechyni. O trochu lépe byly na tom v předbechynské době kolektivy malých divadelních forem, které byly soutěžně zařazeny již od roku 1967 do prvního i druhého ročníku celoarmádního festivalu ASUT Kroměříž. Od roku 1969 do roku 1979 soutěžily samostatně na přehlídce malých divadelních forem v Divadle hudby v Olomouci. Teprve se vznikem festivalu v Bechyni v roce 1972 se i tato malá divadla stala jeho stálou součástí.

PROČ PRÁVĚ BECHYNĚ?

V začátku sedmdesátých let se stal naléhavým požadavek stabilizovat seriózní soutěžní přehlídku dramatického a slovesného umění do jednoho místa, vytvořit podmínky pro celoarmádní konfrontaci a začít v této oblasti systematicky pracovat. Návrhů na místo konání bylo hned několik. Bylo proto možno porovnávat, zvažovat a vybírat optimální řešení. Město Bechyně vyšlo z těchto úvah vítězně pro několik nesporných předností.

Předně v Bechyni působil v té době, a dodnes úspěšně pracuje, výborný divadelní soubor Lužnice, který nese čestně štafetu dnes již téměř stočtyřicetileté tradice ochotnického divadla v tomto městě. V souboru Lužnice pracovalo nemálo vojáků zdejší posádky, a proto byl soubor do značné míry považován za polovojenský a pravidelně soutěžil v ASUT. Ve vedení souboru pracovali mimo jiné i nadšení vojáci z povolání jako např. Jaroslav Lang a Josef Janek. Současně byl v roce 1971 dokončen v Bechyni nový, nepřilíši velký, ale tehdejšími požadavkům plně vyhovující kul-

turní dům, na jehož výstavbě se nemalou měrou podíleli i vojáci. Proto civilní orgány ochotně tento dům pro takovou akci, za pro nás výhodných podmínek, nabídly. Pozitivní roli sehrála i poloha romantického města nad Lužnicí, které přímo lákalo vyznavače poezie a divadelního umění. Nelze opomenout i náklonnost městských orgánů, přívětivost obyvatel města, i nadšení členů divadelního souboru Lužnice pomoci, kdekoliv to bude potřebné. Ze strany vojenských orgánů měl celoarmádní festival v Bechyni od samého počátku bezvýhradnou podporu od místního leteckého svazku i samotného velitelství letectva. Festival se postupem doby pro ně stával stále více prestižní záležitostí.

Tyto argumenty v konečném rozhodování podepřely kandidaturu města Bechyně. Festival se ihned od počátku měl čile k životu a rychle se rozvinuly a stabilizovaly jeho základní umělecké, motivační i metodické funkce. S úspěchy však přicházely i určité potíže (stagnující rekonstrukce vlastního kulturního domu, který poměrně brzy přestal vyhovovat tak náročné i počtem účastníků rozsáhlé akci).

Za těchto podmínek festival postupně dozrával a hledal svůj charakteristický profil. Od samého počátku až do dnešní doby jsou základem festivalového programu kategorie divadelních her, malých divadelních forem, zábavných programů a uměleckého přednesu. Skupiny zábavného charakteru se sice vyčlenily do samostatné soutěžní kategorie teprve v roce 1983, avšak ani před tím v programu festivalu nechyběly. Byly zahrnuty do širokého spektra malých divadelních forem, a pouze v konečném soutěžním hodnocení se někdy používalo specifických přístupů. Od samého počátku až do roku 1988 byla pevnou součástí festivalu i kategorie autorské literární tvorby. Teprve v roce 1988 byla vynata z programu bechyňského festivalu a stala se předmětem samostatné tvůrčí přehlídky v Praze. Počet začínajících autorů z řad vojáků i rozsah jejich literární tvorby si vyžádal vytvořit podstatně širší prostor pro práci s mladými autory. I v těchto výsledcích je třeba spatřovat vliv festivalu na rozvoj jednotlivých oborů umělecké tvořivosti.

Mezi soutěžními kategoriemi bechyňského festivalu se pouze v roce 1980 objevila i hudební kategorie vokálně instrumentálních skupin. Byl to výraz snahy o zpestření programu a zvýšení jeho divácké atraktivnosti. Tento záměr zůstal jen nepodařeným experimentem a v dalších letech se již neopakoval. Lehký písničkovský styl vokálně instrumentálních skupin stylově nesplynul s výrazně divadelním charakterem bechyňského festivalu a zůstal na jeho periferii. Přesto však mně zůstala pěkná vzpomínka na tento ročník i na hluboký umělecký zážitek z vystoupení vítězné skupiny Ergo a osudový neúspěch skupiny Trapi z Vojenské akademie v Brně. Vynikající vokálně instrumentální skupina Trapi působila na soutěžích ASUT od r. 1978, a vždy to byl skutečný zážitek. Na celoarmádní festival, tentokrát v Bechyni, se připravovala zvlášť pečlivě, neboť to byla její labuť píseň před vyřazením z akademie. Přípravu na festival a touhu po vítězství s nimi zvlášť rozechvěle prožívala metodička paní Eva Štorová, nadmíru obětavá pracovnice. Žel, nepodařilo se a skupina Trapi skončila až na třetím místě. Slzy paní Štorové tentokrát konkurovaly toku Lužnice a utišit je se nepodařilo ani celému sympatizujícímu štábu, ani všem členům báječné skupiny Trapi.

Celoarmádní festival ASUT Bechyně se stal brzy zvukným pojmem a vytoženou metou mnoha soutěžících. Po náročném výběru přicházelo každoročně do Bechyně 300 - 350 soutěžících a asi 150 členů kulturního akti-



vu, porotců a organizátorů. Střízlivá bilance za uplynulých 20 let ukazuje, že Bechyní prošlo téměř 7 000 příslušníků naší armády, u kterých účast na festivalu zanechala trvalý dojem. Na bázi festivalu byl postupně vybudován i program Dnů družby pracujících s příslušníky naší armády. K tomuto účelu bylo z části využíváno přítomných soutěžních kolektivů, a dále byly každoročně přizvány i další hudební, pěvecké i folklorní skupiny, které pak společnými silami uskutečnily každoročně 50 i více programů na vesnicích a různých pracovištích. Atmosféra festivalu produkovala ryzí přátelství, které by bylo možno demonstrovat nejen na krásném vztahu mezi divadelními soubory Lužnice a Javorina, ale i z toho zrozené družby mezi městy Bechyně a Nové Mesto nad Váhom, každoročně se realizují v osobních kontaktech představitelů měst i delegací uvedených souborů.

U ZRODU A RŮSTU FESTIVALU STÁLY DOBRÉ SUDIČKY

Když bylo rozhodnuto o místě konání festivalu, ujal se nevelký štáb lidí práce na jeho přípravě a každoročním opakování. Nelehkého úkolu se jako první náčelník festivalu v letech 1972 až 1977 ujal pplk. Milan Hýbl, jehož osobní podíl na zrodu této krásné tradice je zcela mimořádný. Od roku 1978 až do roku 1989 jsem jej v této funkci vystřídal.

Od roku 1990 je v čele kolektivu nadšených organizátorů pplk. Jiří Pokorný. Bez podpory širokého okruhu obětavých pracovníků by však ani nejlepší myšlenka nedošla svého naplnění. Bylo by proto nespravedlivé nevzpomenout alespoň těch nejobětavějších, kteří pro festival v Bechyni udělali největší kus záslužné práce. Z řad pracovníků Ustředního domu armády to byli především důstojníci Milan Hýbl, Viktor Timura, Daniel Zavoral a Miroslav Roj, občanští pracovníci - Josef Zeman, Hana Bílá, Věra Bozděchová, Růžena Vojtková, Anna Fírtová, Zdeněk Řezník, Ladislav Žid, Antonín Mrázek, Olga Růžicková, Pavel Šmidrkal, Peter Lanyi, Viliam Dekan, Jitka Drdová, Helena Vokounová, Eva Vandrovcová a mnozí další. Z příslušníků místní posádky a velitelství letectva je třeba jmenovat alespoň důstojníky Josefa Janka, Jaroslava Langa, Luboše Sedláčka, Jana Cvačka, Štefana Karola, Ladislava Hirku, Oldu Prachaře, i Petera Soráda. Z představitelů města patří dík za podporu festivalové myšlenky Jaroslavu Burešovi, Lubošovi Ďurčekomu, Pavlovi Duškovi, Josefu Zuntovi a Josefu Cikánkovi.

Vztah většiny těchto pracovníků k festivalu daleko překračoval rámec jejich funkčních povinností. Většinou sami vykonali vše potřebné pro zdar konečného úspěchu. Příkladem emocionálního vyznání je text písně Daniela Zavorala. Žel, notový zápis instrumentace Zdenka Novotného se nezachoval.

V celkovém pohledu na různé kolektivy spolupracovníků zaujímá zvláštní postavení skupina odborných poradců, kteří po celou řadu let přijížděli do Bechyně, aby znovu a trpělivě opakovali svoje poznatky a zkušenosti novým adeptům dramatického umění. Uplynulých dvacet let celarmádního festivalu v Bechyni si nelze představit bez těch nejvěrnějších, jako je např. Antonín Bašta, Stanislav Kopecký, Jan Voráček, Ladislav Žid, Jiřina Martínková, Josef Gajda, Jan Opatrný, Jiří Hladký, Luděk

Daniel Zavoral

F E S T I V A L O V Á

1. Každým jarem zemi spící
velký neklid ovládne
zelená se na ulicích
a kdo chce, ten omládne
2. Mosty k městům oblouk vypnou
jak vojáci svoji hruď
když si odznak ASUT připnou
v teploměru stoupá rtuť
3. Inter arma silent Musae
říká citát antický
něvěříme tomu tuze
dáme příklad faktický
4. Máme všichni co jsme tady
společného koníčka
pak že nejde dohromady
vojna - tanec - písnička

R e f r é n

Armádní festival
festival mláde
semafor nám všem
dává zelenou
Tak honem nasedat
pojeďte s námi
všichni co máte
polní sbalenou

Armádní festival
festival mláde
ať je mu šestnáct
nebo šedesát
každý rok přijedem
přijedem rádi
zas nové řádky
do tradice psát

Švehlík, Zdeněk Čejka, Petr Tax, Peter Lanyi, Pavel Sonda, František Šporník a další. Všem těmto obětavým přátelům patří dnes náš velký dík a upřímný stisk rukou.

Festival přiváděl na bechyňské pódium zajímavé divadelní soubory, atraktivní skupiny, ale především zajímavé lidi. Každý z nich se něčím zapsal do historie festivalu, neboť především z jejich umění a pracovní obětavosti vyrůstala pozoruhodná tradice. Nemohu nevzpomenout alespoň na některé z nich: např. Štefan Psotný, vedoucí divadelního souboru Javorina z Nového Mesta nad Váhom. Současně jako dramaturg, režisér, herec a vůdčí osobnost ve všech sporech, které soubor musel kdy řešit. Člověk příkladné pracovitosti, sebekritičnosti k vlastní práci a neutuchajícího nadšení. Nechyběl snad ani na jediném ročníku v Bechyni. Přijížděl se poučit i v těch několika málo letech, kdy jeho soubor na festivalu chyběl. Vzpomínám na jeho nadšené diskuse o divadle, na jeho spolehlivost a čestnost v jednání i na bohémskou poezii v jeho přátelských projevech a zdravicích. Takový je Štefan Psotný! V duchu jsem mu už mnohokrát poděkoval za přátelství i za krásné hry, které do Bechyně přivázel. Přeji mu mnoho dalších úspěchů v ochotnickém divadle, bez kterého by neuměl žít. Je to pokorný poeta, fanfaron i furiant.

Ve vzpomínkách proti mně kráčí další nezapomenutelná osobnost. Major Zdeněk Řehka! S talentem u něj sudičky nešetřily. Rozený komediant, věčný bouřlivák, trpělivý hledač netradičních divadelních praktik - přítel a kamarád. Jinak vedoucí divadélka Netrdlo z Vysoké vojenské školy pozemního vojska ve Vyškově. Hlavní protagonista všech titulních rolí - výborný recitátor. Organizátor divadelnictví a ochránce divadelních talentů.



Jan Vedral, rok 1976.

Patří k mladší generaci nadšenců, u zrodu bechyňského festivalu nestál. O to výrazněji poznamenává svojí prací jeho posledních šest ročníků. Inscenace divadélka Netrdlo patřily vždy k ojedinělým zážitkům. Role Zdenka Řehky, to je však zážitek na celý život a já si je často v podvědomí promítám jako báječný film z dob minulých.

V každé práci potřebuje člověk i kousek štěstí. Já to štěstí měl, a proto jsem se potkal tehdy s četařem Janem Vedralem, dnešním ředitelem Městských divadel pražských. Tenkrát při prvním setkání to byl chlapec nenápadný. Jeho zvědavý a trochu lišácký pohled však napovídal, že jeho představení by nebylo dobré vynechat. Přivedl totiž v roce 1978 do Bechyně divadlo malých forem DIRES a představil se s vlastní hrou Třistašedesátpět dnů zbývá do konce roku. Už několik prvních výstupů ukázalo, že o vítězi v ka-

tegorii malých divadelních forem je rozhodnuto. Porota už tento dojem jen potvrdila - prostě talent. Podařilo se mně už na tomto festivalu získat tohoto nespělého mladíka, aby ihned po skončení vojenské základní služby nastoupil do Ústředního domu armády jako metodik pro slovesné o-bory. Tak se také stalo a já měl opět štěstí pracovat několik let s tím-to vzácným člověkem pro dobro divadelního umění v armádě i pro rozkvět bechynského festivalu, na kterém se z titulu své funkce potom několik let podílel. A tak tedy díky za setkání i za roky vzácné spolupráce. A hodně zdaru, pane řediteli!

Lidi s láskou k divadlu byla v armádě celá řada, ale jeden z nich tenkrát vyčníval. Psal se rok 1978. On byl desátník a sloužil u spojovacího útvaru v Žatci. Jan Grygar - dnes herec Mahenova divadla v Brně. Vytvořil tenkrát soubor na způsob divadla poezie. V Bechyni předvedl - shodou okolností - hru Jana Vedrala Do konce roku zbývá 7 dnů. A opět bylo o vítězi rozhodnuto. Různé programy tohoto divadélka jsme využili jako ukázkou příkladné práce vojáků. Jan Grygar překypoval uměleckou invencí, činorodostí, ochotou a svědomitostí, bez nároků na jakékoliv osobní výhody. S radostí registruji životní úspěchy tohoto skvělého člověka, se kterým mě spojil festival v Bechyni, a přeji mu hodně dalších úspěchů.



Festival, jako každá podobná akce, je barevnou paletou mnoha zážitků z jeviště, z přátelských setkání i z úspěchů kolektivů i jednotlivců. Jedním ze silných zážitků v roce 1983 byla inscenace klasické hry N. V. Gogola Bláznovy zápisky v podání Jiřího Hromady, dnešního herce pražských divadel. Hra byla předvedena jako "divadlo jednoho herce" a publikum v sále ztichlo údivem. Neuvěřitelné, téměř dvouhodinové napětí uchvátilo sál. Na amatérském festivalu jsme se setkali s perfektním výkonem profesionála, který by nezanikl ani na velkých scénách. Proto já, a jistě i celá řada dalších diváků ještě dlouho nezapomene na tento mimořádný zážitek.

● Jiří Hromada, rok 1983.

NÁHRDELNÍK Z PEREL

Festival, to je vždy velké ochotnické hemžení, ale jeho profil vždy vytvářejí sami soutěžící - sólisté i kolektivy. Do náhrdelníku perel bechynského festivalu patří především ty programy, které překvapovaly, vyvolávaly hluboký emocionální dojem, a tím současně vypořádaly o cílevědomé práci celých kolektivů. Při vzpomínce na ty nejpozoruhodnější defilují v paměti např. divadelní soubory Lužnice z Bechyně, Javorina

z Nového Mesta nad Váhom, Hviezda z Bratislavy, Radost z Opavy, Železničiar z Dolného Kubína, soubor G.F.Belopotočského z Liptovského Mikuláše, ale i některé mladé zajímavé soubory, kterým však rytmus proměny vojenského života nedovoľoval opět se vracet na bechynské podium.

Z kategorie kolektivů malých divadelních forem se do paměti hluboko zapsaly především skupiny Kemene, Ateliér, Divadielko pri Klube, Divadlo na lafetě, Kamarád, Divadelko jedného roku, V boj, Šestnáct, Líně, Slavín a mnoho dalších skvělých skupin.

Z kategorie estrádních programů a komponovaných tvarů zábavného charakteru zazářily především Netrdlo, Absolventi, Šok II, Septima, Eso, i nezapomenutelná pantomimická etuda Oživlé koště v podání vojína Františka Harise, nebo perfektní imitátor vojín Zdeněk Izér a řada dalších.

Výčet těchto vybraných kolektivů nemůže vyčerpat dlouhý seznam všech těch, kteří v uplynulých dvaceti letech svým způsobem nějak festival obohatili. Všem však patří uznání a dík, neboť bez nich by nebylo možno srovnávat a vést zápas o vyšší kvalitu.

V závěru vzpomínek na uplynulých dvacet let spolu s upřímnými díky za vše krásné popřejme všem nadšeným ochotníkům mnoho dalších úspěchů, radosti z divadelní tvorby a hodně tvůrčí invence při zrodu nových perel do vzácného náhrdelníku bechynského festivalu.

PhDr. Karel MASTNÝ

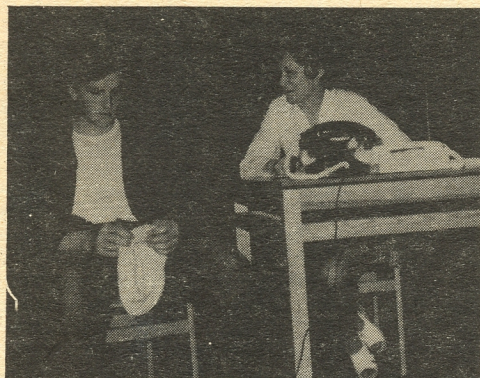
LUŽNICE A ASUT

Spolupráce bechynského divadelního souboru /založeného v roce 1855/ s armádou začíná v roce 1957, kdy do souboru přišli vojáci z povolání a jejich rodinní příslušníci. Spolupráce byla podporována náčelníkem LK, a už v témže roce byly nastudovány tři hry: J.Orda-Hrátky s čertem, M.Nesvadba-Mimofádná událost a C.Goldoni-Jemnostpán markýz. V dalších letech se soubor každoročně zúčastňoval vojenských soutěží, na nichž získával přední umístění a ceny za herecké výkony.

V roce 1971 byl v Bechyni otevřen nový Společenský dům a nastala nová éra rozvoje činnosti souboru a jeho spolupráce s armádou. První zde uvedenou hrou byla hra I.Bukovčana-Než kohout zazpívá, vybraná pro CAF v Kroměříži, kde získala hlavní cenu festivalu a ceny za herecké výkony.

V roce 1972 došlo k přeložení divadelních festivalů do Bechyně a vzniká tradice ASUT v Bechyni. Byla nastudována hra E. Vachka-Bidýlko a hra V.Rozova-Šťastnou cestu. Bidýlko získalo 1.cenu, Cenu MěstNV Bechyně a Cenu za herecký výkon. Došlo k navázání družebních styků se slovenským souborem Javorina z Nového Mesta nad Váhom, která trvá dodnes a projevuje se každoročními družebními večery, vzájemnými zájezdy obou souborů.

V roce 1973 byla nastudována hra V.Cacha-Paní Kalařová, která získala na ASUT Bechyně '73 1. cenu, cenu MěstNV Bechyně, Ceny za herecké výkony a byla vysílána reprezentovat vojenská divadelní představení na 43.Jiráskův Hronov.



1976 - A. Čchaidže "Případ most".

ho Případ most. Hra byla uvedena na celoarmádním festivalu v Kroměříži a na zájezdu v Novém Městě nad Váhom.

V roce 1977 uvedl soubor hru V + W Nebe na zemi, která získala na ASUT Bechyně v daném roce 2. cenu a Cenu diváka. Byla osmnáctkrát reprízována.

V roce 1978 byla nastudována hra K. Čapka Matka, získala na ASUT opět 2. cenu a Cenu za herecký výkon.

V roce 1979, 1980 se soubor ASUT neúčastnil.

V roce 1981 byla nastudována hra V+W - Caesar, která získala na ASUT Bechyně Cenu diváka za herecké výkony. Souboru byla udělena Pamětní medaile a Čestné uznání za obětavou práci na poli kulturně výchovné činnosti v utužování vzájemných vztahů mezi ČSLA a obyvateli města Bechyně. Hra byla dvacetkrát reprízována, rovněž na půdě VVŠ PV ve Vyškově.

V roce 1982 byla reallizována hra V.K.Klicpe-ry - Hadrián z Římsů, která byla rovněž uvedena ve Vyškově.

V letech 1983-1985 váz- la spolupráce mezi soubor- em a posádkou, soubor se ASUT neúčastnil.

V roce 1986 nastudoval soubor hru O.Zelenky - Bu- merang /ASUT 1986 - Cena za herecký výkon/. V le- tech 1987 a 1988 se soubor Lužnice ASUT neúčastnil. Nastudovaná hra O.Zelenky- - Občan Čančík byla uve- de-



V roce 1974 soubor na- studoval hru V. Zahradníka Žurabája aneb Epitaf pro živého, na ASUT Bechyně '74 obsadil 2. místo, hru reprí- zoval pro vojenské posádky v Pardubicích a Líních.

V roce 1975 získal soubor za inscenaci J. Drdy Jsou živí, zpívají Čestné uznání za dlouholetou angažovanou práci v armádním amatérském divadle a Pamětní medaili - 30 let ÚDA za dlouholetou a průkopnickou práci v ar- mádním amatérském divadle.

V roce 1976 obsadila Luž- nice 1. místo ASUT Bechyně za inscenaci hry A. Čchaidze-

1986 - O. Zelenka "Bumerang".

na na zájezdu v Novém Městě nad Váhom.

V roce 1989 získala Cenu za herecké výkony a Čestné uznání za vynalézavou režii a scénografii hra O.Daňka Dva na koni, jeden na oslu.

V roce 1990 nastudoval soubor hru I.Bukovčana Luigiho srdce a hru K.Steigerwalda Dobové tance. Poslední z jmenovaných her byla uvedena na čtvrtém zájezdu do Nového Mesta nad Váhom.

Za 35 let spolupráce s armádou se Lužnice zúčastnila 22 nejvyšších kol vojenských soutěží, z toho dvanáctkrát ASUT Bechyně. Soubor Lužnice získal čtyřikrát první cenu, osmkrát druhou cenu, jednou třetí cenu a řadu cen za herecké výkony a Čestných uznání za práci. Kromě celovečerních her uspořádal třikrát výstavu o své činnosti, každoročně poskytuje technickou pomoc souborům při ASUT v Bechyni, trvale upevňuje družbu se slovenskými přáteli.

Podle kroniky divadelního souboru "LUŽNICE"
zpracoval J. KONVALINKA

ASUT A JAVORINA

Bechyně - slovo, ktoré okamžite vyvolá asociácie. Samozrejme, že nie u každého. U členov divadelného súboru Javorina z Nového Mesta nad Váhom to však rozochveje membránu pocitov, rozšírenie zreníc a na pery sa tisne hneď niekoľko myšlienok. Lužnice - nie meno riečky, ktorá preteká týmto malebným juhočeským mestečkom /i keď i jej zákutia sú dôverne známe/, ale meno divadelného súboru v Bechyni a ihneď je to prepojené akoby pupočnou šnúrou s festivalom najlepších ochotníckych divadelných súborov a súborov slovesného umenia Československej armády.

Dvadsať rokov trvania tohto festivalu uplynuli ako voda v kedyś prudko zurčiacom Váhu, či pokojnej Lužnice. Rokov, ktoré pre divadelný súbor Javorina znamenajú významné obdobie, motivované práve týmto festivalom, na ktorom sa začala odvíjať história divadlom spriaznených ľudí dvoch našich národov - Čechov a Slovákov. História vzájomných kontaktov ako "konkurentov" na doskách, ktoré znamenajú svet, priateľstva a vzájomnej spolupráce. Práve členovia týchto dvoch súborov - Lužnice a Javorina - si považovali za svoju morálnu povinnosť vyvinúť maximálne úsilie rok čo rok, aby výsledok ich práce bol prezentovaný na tomto vrcholnom celoarmádnom podujatí. To nebola povinnosť pre povinnosť. To bolo fluidum, droga, ktorá vyžarovala energiu niečoho neobyčajného, čo poskytovala účasť na tomto festivale. Nech mi odpustia všetci členovia Javoriny, ktorí pracovali a ešte pracujú v nej, keď i ich menom poviem, že účasť na tomto festivale bola vždy i srdcová záležitosť pre celý súbor. Neúčasť na ňom sa rovnala strate niečoho veľmi cenného, čo človeku bolo blízke, vzácné a odrazu to niet...

Prečo tie pocity sú tak silné? Javorina spoločne s Lužnicou patria medzi tie divadelné kolektívy, ktoré boli pri zrode tohto festivalu, kladli jeho základný kameň.



Pretože ťažisko festivalu spočíva v interpretácii umeleckého slova, obzriem sa do jeho uplynulých devätnástich ročníkov a pokúsím sa vyjadriť, čo festival priniesol pre náš súbor v tej konkrétnej práci na doskách...

Hneď úvodom treba povedať, že nikdy neišlo súboru o "zisky" v podobe umiestení. Vraví sa, že každá práca sa chváli sama. A o tú dobrú prácu nám išlo predovšetkým. Podľa toho, ako sme pracovali, tak sme našli odozvu u tých, ktorým výslednica našej práce bola určená. Divákovi. Môžem s pokojným svedomím konštatovať, že ten bechynský bol nadmieru náročný, pozorný a vo svojich "rozsudkoch" vždy spravodlivý. Takého diváka prajem všetkým, ktorí vystúpia na tie dosky... My sme mali navyiac to šťastie, že už pri prvom ročníku /1972/ sme nadviazali priateľské vzťahy s domácim súborom Lužnice a získali sme výborného "patrona" - Keramické závody v Bechyni, ktorých pracujúci nám svojim priateľským vzťahom pomohli "prežiť" po celú históriu festivalu až dodnes. Neformálna družba súborov sa obzvlášť prezentuje vzájomnými návštevami súborov v našich mestách, kde prezentujeme výsledky svojej práce našim spoluobčanom. Nesmieme zabudnúť ani na predstaviteľov oboch miest, ktorí nikdy nevynechali príležitosť, aby súbor pri jeho návšteve v našich mestách neprijali ako čestných hostí na "radnici". Nuž a čo divadlo? Zaisťte, veľmi dobre sa spomína na tie inscenácie, ktoré zaznamenali ten najlepší divadelný úspech, ktorý sa odzrkadlil i v konečnom "účtovaní" na záver festivalu. Akoby dnes prežívame okamihy, ktoré boli pri uvedení našej inscenácie Dom pre najmladšieho syna od Jána Kákoša na treťom ročníku /1974/. Do ticha a tmy zaznievajú ťubozvukné tóny slovenských trávníc, zvon kostolnej veže zvoláva ľudí z polí k večeri a dynamicky sa začína odvíjať príbeh plný napätia, lásky, zloby, utrpenia a ukážka charakterov ľudí, ktorých vojnová doba odhaľuje donaha. Treba povedať, že Javorina sa na tento ročník "vyzbrojila" doposiaľ ako jediná dvoma inscenáciami. /Ešte Meridian od Jána Soloviča./ Práve tá skôr uvádzaná /Dom.../ bola v kolektíve "považovaná" za inscenáciu mladšej časti súboru, ktorá mala byť zálohou pre naplnenie diváckeho uspokojenia. Kto nepracuje s mladými ľuďmi, nedokáže pochopiť, koľko je v nich sily, odhodlania a schopnosti.

Medzi ďalšie príjemné zážitky patrí i štvrtý ročník /1975/, kedy sme uviedli hru Bubeníčka od A. Salynského. Nielen to, že sme si odniesli palmu víťaza, ale i skutočnosť, že sa upevnili vzájomné vzťahy s domácim súborom a nadviazali ďalšie divadelné kontakty.

Piaty ročník /1976/ bol významný tým, že sme za uvedenia inscenácie Ženich z Paríža od A. Papajana obdržali -Putovný pohár MĚNV Bechyni ako cenu diváka. Potom prišli roky hľadania. Našťastie už na ôsmom ročníku /1979/ uvedením hry L. Gyurkóa Elektra, láska moja sme sa snažili naznačiť, že s Javorinou je treba i naďalej počítať, že úspechy síce hriali, ale i pokles výkonnosti bol tvorivým impulzom pre tvorbu ďalších inscenácií. S odstupom času môžem konštatovať, že práve táto inscenácia sa natrvalo zapísala do análov bechynských festivalov. Víťazstvo a Putovný pohár ako cenu diváka sme získali opätovne i na deviatom ročníku /1980/, keď sme uviedli hru J. B. Moliéra Lakomec s výborným protagonistom Eugenom Schreiberom v titulnej úlohe Harpagona. Tým, že sme Putovný pohár získali po tretíkrát, priviedli sme usporiadateľov ceny diváka do situácie, že na jubilejný desiaty ročník /1981/ musel venovať nový, ale už bez podmienky, že kto tento získa trikrát, bude jeho vlastníkom.



1972 - Ján Solovič "Meridian".

Dešiaty ročník! Tak sme sa naň tešili! Pripravovali sme veselohru Jozefa Hollého Kubo z nášho regiónu. I napriek tomu, že sme mali dvoch zriaďovateľov /Vojenské učilište Podjavorinských partizánov a Mestské kultúrne stredisko/, mali dobré podmienky na prácu - nevyšlo to. Zpracovali peniaze, ktoré nemal kto investovať na zhotovenie štylizovaných regionálnych kostýmov i keď na zakúpenie materiálu na ich zhotovenie financie boli. K záchrane našej účasti na bechynský festival sme horúcou ihlou našťudovali hru J. Soloviča Právo na omyl. To však na postup nestačilo a tak si Javorina "vybrala" svoje "právo na omyl", prameniace nielen z objektívnych príčin. Nuž čo - stalo sa a Javorina po prvýkrát, zrovna na tom jubilejnom nehrala.

Výber komédie Carla Goldoniho Sluha dvoch pánov, posilnenie príchodom profesionálneho herca Vladimíra Hrabala, zápal spravodlivo rozhnvaného súboru neprestať, ale pracovať a ešte raz pracovať... To boli atributy, ktoré dvíhali povedomie súboru a výsledok u diváka i na festivaloch dovolil súboru znovu zdvihnúť hlavu a nezabúdajúc na roky minulé - optimisticky sa pozeráť dopredu. Prepracovaním sa na čelo armádných divadelných súborov na jedenástom ročníku bechynského festivalu /1982/, získ Putovného pohára - ceny diváka - to bol výsledok poctivej práce, výsledok vôle - nedať sa znechutiť a odradiť.

To sme ešte netušili, že po nasledujúcom dvanástom ročníku /1983/, kde sme uviedli frašku M. Karima Koňa pre diktátora a potvrdiac svoje minuloročné postavenie u diváka a poroty, príde obdobie stagnácie a znovuhľadania nových pohľadov, ale i hereckých zjavov. V roku 1986 sme vytvorili pri Javorine štúdio mladých - Javorinku /inscenácia S.Lichého Cínový vojákik/.

Ak mal byť bechynský festival zrkadlom odbornej divadelnej práce súborov, tak to bolo vlastne prvýkrát v histórii Javoriny na týchto festivaloch, čo jej nastavil krivé zrkadlo. Ešte že tam boli jej "deti" - Javorinka. Nuž a potom prišiel sedemnásty ročník /1988/ a znova, už po druhýkrát sa Javorina na festivale nezúčastnila. Nepodarilo sa to ani Javorinke. Keď píšem tieto riadky, robíme všetko pre to, aby sme sa mali

právo /na základe výsledkov a kvality inscenácie v tomto roku/ zúčastniť sa na jubilejnom dvadsiatom ročníku bechynského festivalu. Či sa nám to podarilo, nech účastník festivalu nazrie do jeho programu.

Bechynský festival - Meka armádnych ochotníkov. Škola poznávania a overovaná praktickými výsledkami divadelného umenia. Škola morálky, sily kolektívu vydržať, pozeráť na svoju prácu kritickým pohľadom a snažiť sa robiť tak, aby vykonaný krok bol vždy krokom dopredu. Robiť "kamenné divadlo" v armádnych podmienkach predpokladá mať v súbore "štáb" systematicky pracujúcich ľudí i keď nie vždy sa všetko musí vydať. Treba však vydržať, učiť sa a tvrdo na sebe pracovať.

Nešlo mi o to, aby som napísal históriu našej účasti na bechynských festivaloch. Na to by bolo treba ďaleko viac priestoru aby som vystihol tú neopakovateľnú atmosféru, vášnivé diskusie v kuloároch, na ubytovniach, na ulici v kruhu priateľov a odborníkov, ktorí majú na danú problematiku profesionálnejší pohľad. Chcel som na výsledkoch našej cesty upriamiť pozornosť čitateľa-divadelného ochotníka na výsledky našej práce, na vplyv bechynského festivalu a poučenia, ktoré z toho plynú pre vlastnú prácu. Ocenenia, ktoré súbor získal - hrajú, sú obrazom kvality vykonanej práce a podľa ich stupňa kvalita rástla, alebo klesala. Nie vždy môže byť každý prvý - to nech nikoho neodradí, dôležité je, že ste "v tom až po uši".

Je príjemné - Javorina - šesťnásobný víťaz, päťnásobný držiteľ ceny diváka na bechynských festivaloch slovesného umenia v armáde, ale zároveň zaväzujúce k poctivej a svedomitej práci na každej inscenácii. Ocenenie Výročnou cenou Víta Nejedlého MO v roku 1987 bolo ocenením súboru za popularizáciu armády na verejnosti, za výsledky tvrdej, systematickej a poctivej práce. A toto želá Javorina všetkým tým, ktorí sa podujali robiť dobré divadlo v našej armáde.

Štefan PSOTNÝ
vedúci súboru Javorina



1980 - J.B. Molière "Lakomec".

VZPOMÍNÁM...



Mám napsat vzpomínku na Bechyni. To znamená, že už jsem pamětnicí? Rozhodně se tak necítím, ale asi to tak bude, protože čas strašně letí a něco už pamatuji.

Pamatuji, jak v Bechyni na jevišti stáli kluci s červenými deskami v roztřesených rukou a odříkávali nějakou agitku. Já jsem měla vztek, že my jsme se sem s docela slušným divadlem poezie nedostali. To jsem ještě jezdila do Bechyně z vlastního zájmu a na vlastní kapsu, protože v malých dramatických formách i v uměleckém přednesu jsem vždy skončila v nižších kolech.

Vzpomínám na první vystoupení v Bechyni, na ohromnou radost z prvního vítězství, vzpomínám na chvíle, kdy mě oslovil kumšt spolusoutěžících, na ohromné zážitky z některých představení, na sbližující osvobozující smích, na večerní koupání v Lužnici, na stylovou rozezpívanou hospůdku, na spoustu kamarádů a báječných lidí. Díky setkáním v Bechyni mám kamarády v různých koutech vlasti. Díky Bechyni mám práci, která mě baví.

Ale já na Bechyni nejenom vzpomínám. Bechyně JE! Jsem možná nejstarší "stálesoutěžící". Bechyně je mým "motorem". V Bechyni nabírám do dlaní síly, ze kterých žiju pak celý rok. Díky tomu zářícímu červnovému světlu před sebou dokážu překonat spoustu těžkostí, dokážu se rvát, vstát a zase jít a jít...

Jeden kulturní pracovník z okruhu mi řekl, že jsem měla skončit, když jsem vyhrála. Zvítězit a odejít. Kdepak. Neodejdu. Je to můj život. Mne se jen tak nezbavíte. Mám vás moc ráda, milí "asutáci".

Moc se na tebe těším, krásná Bechyně. Budeme oslavovat spolu. Ty dvacáté a já desáté výročí.

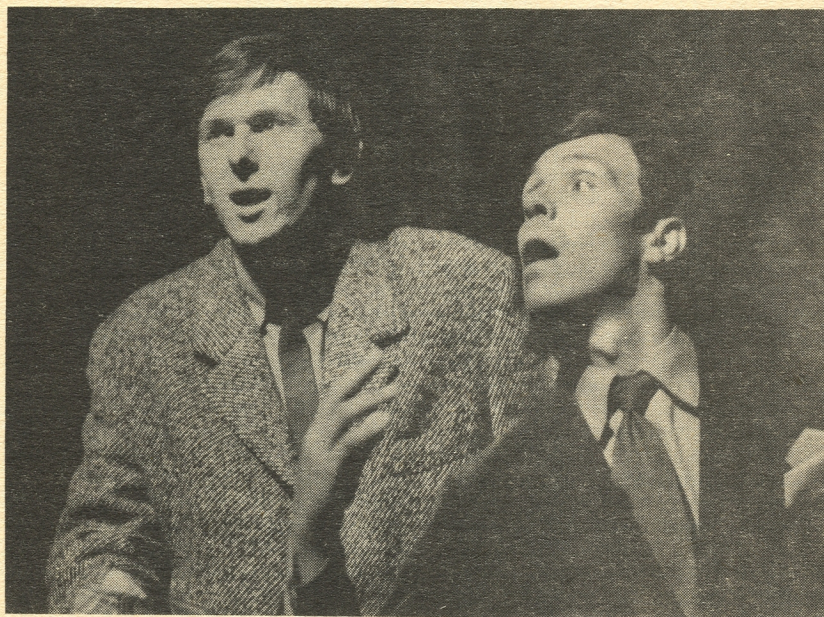
Hana ŘÍHOVÁ

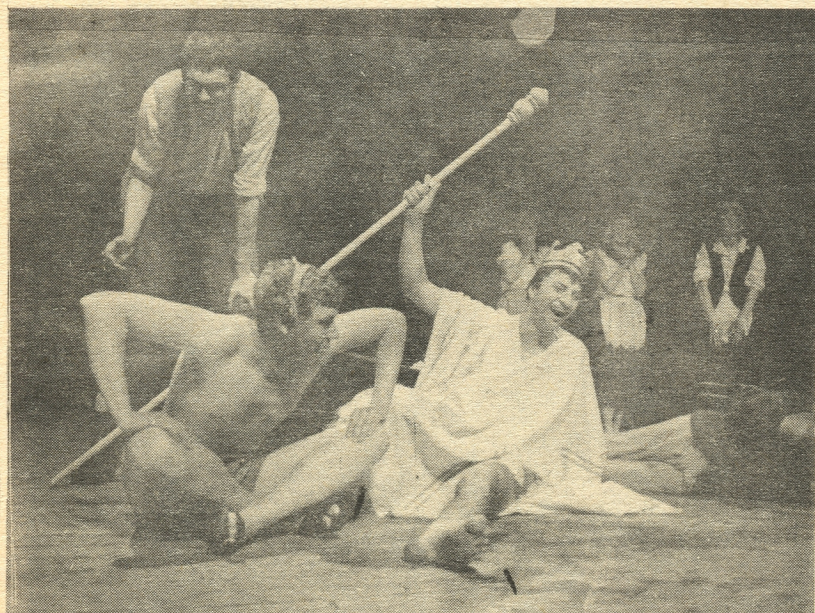
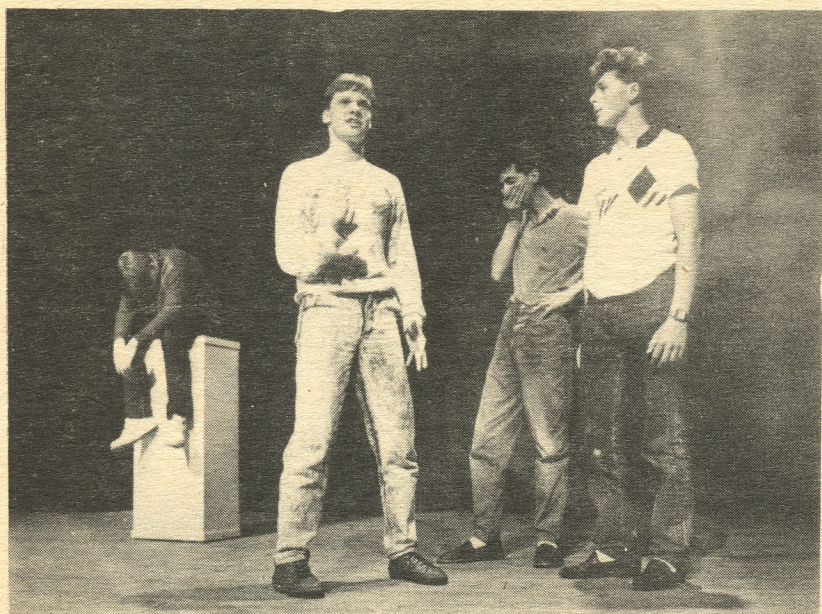


PŘEHLED VÍTĚZŮ CELOARMÁDNIHO FESTIVALU ASUT BECHYNĚ
V KATEGORII DIVADELNÍCH SOUBORŮ

Rok	Soubor	Místo	Název hry	Autor
1972	Lužnice	Bechyně	Bidýlko	E.Vachek
1973	Lužnice	Bechyně	Paní Kalafová	V.Cach
1974	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Dom pre najmladšieho syna	J.Kákoš
1975	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Bubeníčka	A.Salinskij
1976	Lužnice	Bechyně	Případ most	A.Čchaidze
1977	Železničiar	Dolný Kubín	Surovô drevo	I.Bukovčan
1978	Železničiar	Dolný Kubín	Luigiho srdce	I.Bukovčan
1979	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Elektra, láska moja	L.Gyurko
1980	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Lakomec	J.B.Molière
1981	Hviezda	Bratislava	Kým kohút nezaspieva	I.Bukovčan
1982	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Sluha dvoch pánov	G.Goldoni
1983	Javorina	Nové Mesto nad Váhom	Koňa pre diktátora	M.Karim
	Divadlo jedného herce - J.Hromada	Lešany	Bláznovy zápisky	N.V.Gogol
1984	Špagát	Janovice nad Úhlavou	Nedopsané příběhy	V.Venclík
1985	Radost	Opava	Silvestr	J.Jílek
1986	Hviezda	Bratislava	Bumerang	O.Zelenka

Rok	Soubor	Místo	Název hry	Autor
1987	MT Divadlo	Moravská Třebová	Holky na ocet	F.Zachárník
1988	Divadelní studio	Brno	Motýli	L.Gershe
1989	Společnost	Praha	Neřesti ctností aneb Matyáš Braun by se divil	M.Kantek
1990	Lužnice	Bechyně	Dobové tance	K.Steiger- wald









DIVADELNÍ A SLOVESNÉ OBORY